

Yıl / Year: 2020

Cilt / Volume: 10 Sayı / Issue: 20

Sayfalar /Pages: 369-381

Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 17.09.2020

Kabul Tarihi: 24.09.2020

YEREL KALKINMA VE İNOVASYON

Ferhat ARI¹

Öz

Son yıllarda kamu yönetimi alanında değişmekte ve gelişmekte olan birçok konu gibi inovasyon konusu da gün geçtikçe önem kazanmakta ve konuyla ilgili birçok çalışma icra edilmektedir. İnovasyon konusunun birçok boyutuyla kalkınmaya olumlu etkiler yaptığı aşikardır. Dünya çapında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde inovasyonun katkılarını görmek mümkün olduğu gibi aynı zamanda belirli bir ülkede ve bu ülkenin bölgesel ya da yerel düzeylerinde de inovasyonun katkılarını görmek mümkün olacaktır. Bu çalışmada yerel kalkınma konusu kısaca ele alınmıştır. Ardından inovasyon konusu çerçevesinde temel teorik bilgilere yer verilmeye çalışılmış ve tarihsel süreç içerisinde ortaya çıkan inovatif örneklere değinilmiştir. Çalışmanın son kısmında da yerel kalkınma ve inovasyon ilişkisi bağlamında çeşitli sorunlar ve çözüm önerileriyle çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelime: İnovasyon, Yerel Kalkınma, Kalkınma Ajansları

Jel Kodları: R11, S56, O30, Q01

LOCAL DEVELOPMENT AND INNOVATION

Abstract

In recent years, the subject of innovation, like many changing and developing subjects in the field of public administration, is gaining importance day by day and many studies are carried out on the subject. It is obvious that innovation has positive effects on development in many dimensions. While it is possible to see the contributions of innovation in developed and developing countries around the world, it will also be possible to see the contributions of innovation in a particular country and at the regional or local levels of this country. In this study, the issue of local development is briefly discussed. Then, within the framework of innovation, basic theoretical formation was tried to be included and innovative examples merged in the historical process were mentioned. In the last part of the study, the study was concluded with various problems and solution suggestions in the context of local development and innovation relationship.

Key Words: Innovation, Local Development, Development Agencies.

Jel Codes: R11, S56, O30, Q01

¹ Öğr. Gör., Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Hukuk Bölümü, fari@bingol.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6397-1398>.

GİRİŞ

Yerel kalkınma ve inovasyon ilişkisi son dönemde üzerinde önemle durulan konuların başında gelmektedir. Geleneksel yöntem ve metodlarla yerel kalkınmanın sürdürülemeyeceği görülmektedir. Bu bağlamda ülkeler gelişmişlik düzeylerine göre yerel kalkınmayı sağlayabilmek için siyasal, ekonomik, toplumsal vb. birçok dinamik harekete geçirmektedirler. Ancak yerel kalkınmada inovasyonun yeri oldukça önemlidir. Bu yolla verimliliğin artırılabilmesi mevcut uygulamalardan da görülmektedir. Bundan hareketle yerele dair bütün çalışmalarda minimum girdi ile maksimum çıktının elde edilmesi suretiyle verimliliğin maksimizasyonu öncelenmektedir. Ayrıca yerel kalkınma ve inovasyon ilişkisinde sürdürülebilir kalkınma olgusu da göz ardı edilmemelidir. Bununla koşullarından biri, Rio Konferansında ele alındığı üzere, sürdürülebilir kalkınma ilkesinin temel odak noktasını oluşturan bireylerin doğal yaşam alanı ile uyumlu, sağlık standartlarına uygun ve üretime elverişli bir yaşam hakkına sahip olduğu ilkesi üzerinden hareket etmek ve aykırı politikalara mahal vermemektir.

Bu çalışmada da yerel kalkınma ve inovasyon kavramlarını detaylarıyla irdelenmeye odaklanacak ve aralarındaki ilişki gösterilmeye çalışılacaktır. Çalışmanın son kısmında yerel kalkınma ve inovasyon temelinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri değerlendirilerek çalışma sonlandırılacaktır.

1. YEREL KALKINMA

Kalkınma kavramı, “ülkenin ekonomik, toplumsal, siyasal yapılarının değişerek insan yaşamının maddi ve manevi alanda ilerlemesi ve giderek toplumun refahının artması” olarak tanımlanmaktadır (Parlak, 2011: 419).

Kalkınma, her ne kadar yukarıda ele alınan haliyle genel bir tanıma konu olsa da Türkiye özelinde veya dünyadaki diğer ülkelerde neredeyse 1980’li yıllara kadar bu kavram büyüme kavramıyla özdeşleşecek şekilde algılanmıştır. Bu büyüme olgusunu gerçekleştirme yolu olarak da dışarıdan modern teknolojileri transfer etme yoluna gidilmiştir. Bu yolla üretim ve verimliliğin maksimize olacağı düşünülmüştür. Bu sayede gelirin ve refahın artacağı ve bu artıştan toplumun bütün kesimlerine zamanla faydalanmak suretiyle kalkınmanın gerçekleşebileceği düşünülmüştür. Ancak böylesi bir kalkınma düşüncesinin arka planında

toplumsal aktörler göz ardı edilmiş ve teknik bir süreçten öte başta sivil toplum kuruluşları olmak üzere toplumsal aktörlerin birlikte çalışarak oluşturacağı sinerjiden mahrum kalmıştır. Dolayısıyla istenen düzeyde bir kalkınma sürdürülebilir olmaktan uzak kalmıştır (Özgül ve Şelli, 2004: 82).

Yerel kalkınma ise temel olarak “yerel dinamiklerin harekete geçirilerek, yerel toplulukların fiziki, ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alanda sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun olarak gelişimini sağlamak” şeklinde ele alınmaktadır (Darıcı, 2007: 215).

Türkiye’de yerel kalkınma üzerine yapılan bir çalışmada temel olarak kalkınma modeli altı ana başlık altında şekillendirilmiştir. Bunlar: fiziksel kalkınma, sosyal kalkınma, ekonomik kalkınma, siyasal (demokratik) kalkınma, kültürel kalkınma ve etkin yönetimdir (Kaya, t.y.: 4). İlgili çalışmada bu başlıklar şu şekilde açıklanmıştır:

- **Fiziksel Kalkınma:** Yerel kalkınmanın sağlanabilmesi için, kentin ihtiyacı olan altyapı, planlama ve denetim faaliyetlerini kapsamaktadır.
- **Sosyal Kalkınma:** Kentte yaşayan insanların sosyal refah seviyelerinin artırılması için gereken tesisleşme ve etkinlikleri ifade etmektedir.
- **Ekonomik Kalkınma:** Kent ekonomisinin geliştirilmesi için planlama, teşvik ve organizasyonlar ile istihdama yönelik eğitim ve organizasyonlardan teşkil olmaktadır.
- **Siyasal Kalkınma:** Kentlerde siyasal hayatın geliştirilmesi için, kentlilerin yönetime katılım mekanizmalarının geliştirilmesi ve katılıma teşvik çabalarını ifade etmektedir.
- **Kültürel Kalkınma:** Kent kültür hayatının gelişimi için tesisleşme ve etkinlikleri ifade etmektedir.
- **Etkin Yönetim:** Kent kaynaklarının, etkin ve verimli kullanımı için kalite-verimlilik odaklı, katılımcı, performansa dayalı ve stratejik planlamaların yapıldığı, Yeni Kamu Yönetimi yaklaşımlarının gerçekleştirilmesini kapsamaktadır.

Yerel kalkınmada kilit rol oynayan aktörlerden biri kalkınma ajanslarıdır. Bu ajanslar, çeşitli kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, üniversiteler ve araştırma kurumları, dernekler, odalar, sendikalar, gönüllü kuruluşlar ve halkın katılımının karşılıklı işbirliğine dayalı, sinerjiyi ön plana çıkaran, yerel boyuttaki organizasyonlardan teşkil olunmaktadır (Elvan, 2002: 100).

Kalkınma ajanslarının yerel kalkınma üzerinde oynadıkları başlıca rolleri aşağıda sıralanmıştır (Elvan, 2002: 100):

- Faaliyet gösterdikleri bölgelerde büyüme, ihracat, teknoloji ve istihdam kriterlerinin göz önünde bulundurularak anahtar sektörleri tespit etmek,
- Bu bölgelerde yatırımları, iş etkinliğini ve rekabet gücünü geliştirmek,
- Bölgedeki istihdam hacmini arttırmaya yönelik çalışmalar icra etmek,
- Bölgedeki iş gücünün kalitesini geliştirecek kurumların oluşmasına öncülük etmek,
- Bölgede sağlıklı kentsel gelişmeyi desteklemek ve bunlara yapısal uyum içinde kırsal gelişmeyi teşvik etmek,
- Kentsel alanları çalışılacak ve yaşanacak sağlıklı mekanlar olarak geliştirmek,
- Bu bölgelerde faaliyet gösteren şirketlere teşvik ve finansal destek sağlamak,
- Bölgede bilgi ve iletişim odaklı yeni sektörlerin oluşmasını teşvik etmek,
- Bunlarla beraber ülkenin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmak gibi rolleri üstlenmişlerdir.

Öte yandan gerek Amerika'da gerekse de dünyanın diğer ülkelerinde yerel kalkınma perspektifinde, girişimciliğin olumlu ekonomik sonuçlara yol açacağına dair bir inanç oluşmuş durumdadır. Her ne kadar günümüzde girişimciliğe gereği kadar önem atfedilmese de girişimciliğin yerel ve bölgesel ekonomileri nasıl dönüştürebildiğini ayrıca yoksulluk ve eşit temeller üzerine inşa edilmeyen kalkınmaya nasıl çözümler getirebileceği araştırılıyor (Dabson, 2007: 21).

Yukarıdaki paragraf bağlamında, yerel rekabetçiliğin anahtarı, temel yerel ekonomik kalkınma stratejisi olarak girişimciliği öne sürmektedir. Bunun birkaç nedeni vardır. Her şeyden önce, kırsal topluluklara taşınma veya genişleme konusunda şirketlerin işe alma konusundaki geleneksel güven, çoğu yerde işe yaramaz duruma düşmüştür ve liderler uygun alternatifler aramaktadır. ikincisi, girişimciler ve küçük işletmelerin yerel ve ulusal ekonomileri yönlendirmedeki kritik rolü konusunda daha önce bahsedildiği gibi artan bir inanç mevcuttur. üçüncüsü, yerel ekonomilerin yapısı esas olarak, iş büyümesinden ve yenilikten sorumlu olan ve yerel yerler için uygun bir faaliyet ölçeğini temsil eden küçük

işletmelerden oluşmaktadır (Dabson, 2007: 28). Bu sebeplerden dolayı girişimcilik konusu da yerel kalkınmada anahtar bir rol üstlenmiştir. Ve bu konuda gereken önemin verilmesi esastır.

Benzer şekilde, global rekabet düzeni, gerek yerel gerekse de bölgesel uzmanlaşma sürecine hız kazandırmaktadır. Bu bağlamda yerel düzeyde uygulamaya geçirilen girişimcilik kavramı, yereldeki kaynakları aktifleştirilmek, zamanla oluşan bilgi ve becerilerden esinlenerek ilgili sektör ve alanlarda yüksek düzeyleri yakalamak ve bu sayede yerele daha büyük ölçütlerde gelişim olanağı sağlamada kilit rol oynamaktadır (Parlak ve Ökmen, 2016: 69).

2. İNOVASYON

İnnovation kelimesi, Latince “innovatus” kelimesinden İngilizce’ye geçmiştir. “in” ve “novatus” kelimelerinden meydana gelen inovasyon, “eşi olmayan+daha önceden bilinmeyen yıldız” anlamına gelmektedir (Dinler Sakaryalı, 2016: 2). Genel olarak Türkçe’de “yenilik” anlamında kullanılmaktadır(Oslo kılavuzu: 49).

İnovasyon kavramı ilk olarak Joseph Schumpeter tarafından 1912 yılında “Ekonomik Kalkınma Teorisi” adlı eserinde kullanılmıştır. Schumpeter bu kavramı, “ekonomik gelişmenin temel gücü” şeklinde tanımlamıştır (Dinler Sakaryalı, 2016: 3).

Oslo kılavuzu’nda (2005: 50) da inovasyon kavramı şu şekilde ele alınmaktadır: “Bir yenilik, işletme içi uygulamalarda, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün (mal veya hizmet), veya süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da yeni bir organizasyonel yöntemin gerçekleştirilmesidir.”

İnovasyonun konusu genel itibariyle çok sayıda araştırma, teori ve konuya ilişkin düşüncelere yön vermektedir. İnovasyon, çeşitli filozoflar, gazeteciler, politikacılar, sanayiciler ve sosyal reformcular tarafından savunulmaktadır (Kimberly 1981’den aktaran, Osborne ve Brown, 2011: 1335).

İnovasyon sistemi perspektifi, inovasyonla ilgili yeni kombinasyonlar, şanslar, seçenekler ve inovasyon politikası fırsatları için potansiyelin yanı sıra yapısal sıklozu (sclerosis: vücuttaki bir organ ya da dokunun patolojik sertleşmesi- işlevselliğini yitirmesi) işaret ederek inovasyon süreçlerinin dinamiklerini anlamamıza yardımcı olur (Kuhlmann ve diğerleri, 2010: 3).

Schumpeter, Ekonomik Kalkınma Teorisi adlı eserinde inovasyonun ortaya çıkışını beş aşama halinde ele almaktadır. Bunlardan birincisi, yeni bir ürünün piyasaya sürülmesi; ikincisi, bu ürüne özgü yeni bir üretim metodunun bulunması; üçüncüsü, bu ürünün ekonomik değere dönüşeceği yeni bir pazara açılması; dördüncüsü, yeni bir hammadde kaynağı ya da yarı

işlenmiş mal kaynaklarının keşfedilmesi; beşincisi, yeni bir örgütlenme tarzının oluşturulmasıdır (Schumpeter'den aktaran, Dinler Sakaryalı, 2016: 3).

İnovasyonun tarihinin neredeyse insanlık tarihi kadar eski olduğunu belirten Dinler Sakaryalı (2016: 11-13) ilk çağlardan bu yana insanların ihtiyaçları doğrultusunda inovatif buluşlar kaydettiğini ve sanayi devrimlerinden sonraki süreçten bu zamanımıza kadar çeşitli boyutlarıyla daha yoğun bir şekilde inovasyon çalışmalarının yapıldığını dile getirmektedir. Edquist, Hommen ve McKelvey'in (2001: 13) kısa örneklendirdiği ve Dinler Sakaryalı'nın (2016: 11-13) dönemsel olarak örneklendirdiği inovasyonlara konuya ışık tutması amacıyla ikinci sanayi devriminden bazı örneklere yer vermek yerinde olacaktır. Örneğin 1870'te ilk Siemens elektrikli yüksek fırın, 1871'de Gramme dinamosu, 1878'de Edison'un lambası ve 1882 de ilk su tribünüyle elektrik üretimi, elektrik ile ilgili önemli inovasyonlardandır. Benzer şekilde 1876'da Graham Bell'in ilk telefon görüşmesini yapması, 1894'te Fransız Lumiere kardeşlerin ilk sinema makinasını yapması, 1901'de ilk kez okyanus aşırı radyo yayını yapılması, 1927'de televizyon yayınlarının başlaması haberleşme alanındaki inovasyonlara örnek verilebilir. Son olarak 1883 yılında ilk benzinli motorun (Daimler) üretilmesi, 1885'te Alman Karl Benz'in 14.5 km/saat hız yapabilen satış amaçlı ilk arabayı üretmesi, 1892'de ilk dizel motorun yapılması, 1903'te Amerikalı Wright Kardeşler'in ilk motorlu uçağı üretmesi ulaşım alanındaki inovasyonlar arasında sayılabilir.

2.1.İnovasyon Türleri

İnovasyonun bir hayli fazla türü olduğunu söylemek tablo 1'de de görüldüğü üzere mümkündür. Ancak Oslo kılavuzunda (2005: 49), inovasyondan yenilik anlamıyla bahsedilmekte ve dört çeşit yenilik bulunduğu değinilmektedir. Bunlar temel olarak ürün inovasyonu, süreç inovasyonu, pazarlama inovasyonu ve organizasyonel inovasyondur.

Tablo 1. Özelliklerine Göre İnovasyon Çeşitleri

Alan ve fonksiyon açısından	<ul style="list-style-type: none"> • Hizmet inovasyonu • Ürün inovasyonu • Süreç inovasyonu • Pazarlama inovasyonu • Organizasyonelinovasyon
Teknolojinin yoğunluğu açısından	<ul style="list-style-type: none"> • Radikal inovasyonlar • Artımsal inovasyonlar
Teknolojik özellikler içerip içermediği bakımından	<ul style="list-style-type: none"> • Teknolojik inovasyonlar • Teknolojik olmayan inovasyonlar
Neden olduğu değişim ve farklılıklara göre	<ul style="list-style-type: none"> • Yıkıcı inovasyonlar • Düzen bozucu inovasyonlar • Destekleyici inovasyonlar
İşletme içinden ya da dışından olmasına göre	<ul style="list-style-type: none"> • Kapalı inovasyonlar • Açık inovasyonlar
Yeni inovasyonlar	<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal inovasyon • Çevresel inovasyon • İş modeli inovasyon • imovasyon

Kaynak: (Dinler Sakaryalı, 2016: 62).

Yukarıdaki tabloda özelliklerine göre inovasyon türleri geniş bir kapsamda ele alınmıştır. Ancak bu çalışmanın yer aldığı eksen göz önünde bulundurularak sadece alan ve fonksiyon açısından inovasyon çeşitleri ele alınacaktır. Bu bağlamda inovasyonlara ürün, süreç, pazarlama ve organizasyon cephesinden bakılacaktır.

Ürün inovasyonu, hâlihazırda var olan özellikleri veya öngörülere dayalı olarak kullanım alanlarına göre yeni ya da büyük ölçüde iyileştirilmiş bir ürün veya hizmetin sunulmasıdır. Bu yolla; teknik özelliklerde, bileşenler ve malzemelerde, birleştirilmiş yazılımda, kullanıcıya sağlayacağı kolaylıklarda ve diğer işlevsel özelliklerinde önemli derecede iyileştirmeleri içereceği öngörülmektedir (Oslo Kılavuzu, 2005: 52).

Süreç inovasyonu, yeni veya büyük ölçüde iyileştirilmiş bir üretim veya teslimat yönteminin ortaya konulmasıdır. Kastedilen yeniliğin ortaya konulmasıyla, teknikler, teçhizat ve/veya yazılım aşamaların da büyük çaplı değişiklikleri görmek mümkün olacaktır (Oslo Kılavuzu, 2005: 53).

Pazarlama inovasyonu, “ürün tasarımı veya ambalajlaması, ürün konumlandırması, ürün tanıtımı (promosyonu) veya fiyatlandırmasında önemli değişiklikleri kapsayan yeni bir pazarlama yöntemi” olarak değerlendirilmektedir (Oslo Kılavuzu, 2005: 53).

Organizasyonel inovasyon, bir firmanın ticari uygulamalarında, işyerine dair organizasyonlarda veya firmanın dış ilişkilerinde yeni bir organizasyonel yöntem icra edilmesidir (Oslo Kılavuzu, 2005: 55).

3. YEREL KALKINMA VE İNOVASYON TEMELİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Yerel kalkınmanın sağlanabilmesine engel teşkil edecek siyasal, ekonomik, toplumsal ve daha birçok faktörü sıralamak mümkündür. Öncelikle yerel kalkınmanın sağlanabilmesi için yerel aktörlerin sağlıklı bir yönetim temelinde, kamu yararı doğrultusunda bir araya gelememeleri ve girişimciliğin istenen düzeyde teşvik veya desteklenememesi yerel kalkınma perspektifinde temel sorun alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Baydar ve Sakız (2016: 91) yatırım, yaygın eğitim, inovasyon ve yapısal değişme olarak dört başlık altında büyüme performanslarındaki farklılığın altında yatan sebepleri Türkiye özelinde şu şekilde ele almıştır:

- ✓ Gerek sabit sermaye gerekse de bilgi ve iletişim sektörü yatırımlarının yeterli seviyeye ulaşamadığı,
- ✓ Ar-Ge harcamalarının hızlı gelişen ülkelerin altında seyrettiği ve yenilik yapmak suretiyle üretimde verimlilik artışlarına gidilememiş olması,
- ✓ Beşeri sermayenin eğitim düzeyini yükseltmede gereken başarıyı sağlayamadığı,
- ✓ Düşük teknolojiye dayalı üretim yapısının devam ettiği ve üretim yapısında yüksek teknoloji ürünlerine yönelimin sınırlı kaldığı görülmektedir.

Büyükcü (2015:111) da inşaat tekelli ve yüksek faizle dışarıdan gelen sıcak paraya dayalı ekonomik büyüme modelini inovatif yatırımlar önünde engel olarak görmektedir.

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere yerel kalkınma noktasında karşılaşılan birtakım engeller kısaca verilmeye çalışılmıştır. Bu engellerin ortadan kaldırılması suretiyle inovasyonel yatırımların yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmanın ilerleyen kısmında yerel kalkınma ve inovasyon ilişkisi çerçevesinde birtakım çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır.

İnovasyonun geliştirilmesi ve bu yolla yerel kalkınmanın sağlanabilmesi için öncelikle yerel aktörlerin yönetimi baz alarak iletişim kanallarını güçlendirmesi gerekmektedir. Bu

bağlamda yerel veya ülke genelinde kalkınma hedeflenirken siyasal iktidar, siyasal parti grupları, çeşitli özel sektör kesimleri, ulusal veya uluslararası sivil toplum kuruluşlarının tek taraflı menfaatleri öncelikli hedef olmamalıdır. Bunun yerine bütün kesimleri kucaklayıcı politikalar yapılmalıdır. Bu bağlamda politikalar belirlenirken yönetişimi esas alan ve devlet, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları denilen ülkedeki bütün kesimleri temsil edici aktörlerce kararlar alınmalıdır. Böylelikle yönetim süreci birlikte gerçekleştirilmiş olacaktır (Parlak ve Arı, 2020: 232-233). Birçok konuda olduğu gibi kalkınmaya ilişkin politikaların değerlendirilmesinde de temel ilkelerden biri olarak yönetişimin göz önünde bulundurulmasının sebebi, yerel düzeydeki olumlu veya olumsuz gelişmelerin birinci muhatabının birey olmasıdır. Çünkü birey, yönetişimin paydaşları olan devlet, özel sektör ve STK'ların her biri ile tek tek ilişkili olmasının yanı sıra bu aktörlerin ortaklaşa aldıkları kararlar ve yaptıkları icraatlerden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmektedir (Arı, 2018: 8).

Bununla beraber gereksiz bürokratik süreçler terk edilmeli ve kamu yararı gözetilerek yerel paydaşların birlikte çalışmaları sağlanmalıdır. Bu işlev gerçekleştirilirken aynı zamanda girişimcilik unsuru da göz ardı edilmemeli ve bunun gerçekleştirilmesine dair yapısal ve işlevsel enstrümanlar devreye sokulmalıdır.

Yukarıdaki paragrafa benzer şekilde yerel ölçeğin yanı sıra ülke çapında da koordinasyon ve organizasyonlara ilişkin problemlerin çözülmesi gerekmektedir. bunun için bilim, teknoloji ve inovasyondan sorumlu mercilerle diğer merciler arasındaki senkronizasyon ve sinerjiye engel süreç ve uygulamaların hafifletilmesi gerekmektedir (Dilber, 2015: 213).

Akıllı şehirlerin (Smart zone) kurulması gerekmektedir. (Büyüksulu, 2015: 116). Bu vesileyle inovatif teknolojilerin önü açılacak ve yeni teknolojilerin ortaya çıkması bakımından teşvik edici unsurlar sağlanacaktır.

Siyasal merciler, basit inovasyon tariflerinin ötesine geçmeli ve kamu hizmetlerinde sürdürülebilir inovasyonun gerektirdiği konvansiyonları, beklenmedik durumları ve karmaşıklıkları incelemelidir. Sonuç ile değil, araştırma ve politika arasındaki etkili bilgi aktarımı hakkında bir diyalogun başlatmalıdır. Olması gereken inovasyon, kamu hizmetlerinde reform ve gelişmenin önemli bir unsurudur. Ancak, bazen yenilik, dile getirilen ihtiyaca yanlış cevap vermekte ve mevcut temel hizmet uzmanlığı ve yeterliliklerinin kaybına neden olmaktadır (Osborne ve Brown, 2011: 1346-1347).

İçerisinde bulunduğumuz çağın sermaye birikim tarzı ve yeni ekonomik düzeni inovasyon veya inovasyona dayalı olarak oluşturulan katma değerler olduğunu söylemek oldukça makul bir iddiadır. Küreselleşmenin hakim olduğu bu dönemde bir ülkenin küresel pazarlarda arzulanılan bir yeri edinebilmesi için küresel çapta varlık gösterecek markaların ortaya çıkması gerekmektedir. Bunun çözümü ise üretim teknolojilerine gereken önemin verilmesidir (Büyüksulu, 2015: 111).

Türkiye özelinde yukarıdaki paragraf incelendiğinde, inşaat tekelli ve yüksek faizle dışarıdan gelen sıcak paraya dayalı ekonomik büyüme modeli terk edilmelidir. Bunun yerine inovatif yatırımlar desteklenmelidir. Bu bağlamda milli teknoloji üretimine ve Ar-Ge çalışmalarına gereken önemin verilmesi esastır (Büyüksulu, 2015: 111).

Baydar ve Sakız (2016: 91) da Bilgi Ekonomisi Endeksi unsurlarını göz önünde bulundurarak Türkiye'nin inovasyona ağırlık vererek üretimde verimlilik artışına gitmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca bilgi ve iletişim sektöründeki yatırımlarına hız kazandırmalı ve Ar-Ge harcamalarını arttırmalıdır. Bunların yanı sıra ihtiyaç duyulan nitelikli insan kaynağını elde etmek için eğitim düzeyini yükseltmesi gerekmekte ve üretim yapısında daha çok yüksek teknolojili ürünlere yer vermelidir.

Bu çözümlere ulaşmada büyük görevlerden biri de Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'na (BTYK) düşmektedir. Bunun için yapısal dönüşümünü tamamlamalı ve yeni yol haritalarıyla ilgili alandaki çalışmalara destekler sunmalıdır (Dilber: 2015: 19).

Yukarıda değinilen sorun alanları ve önerilen çözüm yollarına sürdürülebilir kalkınma olgusunu da eklemek yerinde olacaktır. Brundtland Komisyonu olarak da kabul gören BM Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından 1987 yılında yayımlanan bir raporda sürdürülebilir kalkınma modeli o dönemde gündemdeki yerini almıştır (Ökmen, 2010: 28). Devamında 1992'deki Rio Konferansında bu konuya değinilmiştir. Bu konferansta üzerinde durulan temel konulardan bir tanesi de sürdürülebilir kalkınma ilkesinin temel odak noktasını oluşturan bireylerin doğal yaşam alanı ile uyumlu, sağlık standartlarına uygun ve üretime elverişli bir yaşam hakkına sahip olduğuna dair ilkesel yaklaşımdır. Ayrıca "tüm dünyada sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirecek ekonomik büyümeyi sağlamak için, devletler uluslararası ekonomik dizgeyi harekete geçirmelidirler" maddesi de kalkınmanın sürdürülebilir olmasının önemini ifade etmektedir (Keleş, Hamamcı ve Çoban, 2015: 331-332). Bu çalışma bağlamında bir taraftan inovatif girişimlerle yerel kalkınmaya katkı sağlanırken diğer taraftan

da sürdürülebilir kalkınma yoluyla insan ve doğa ile uyumlu icraatlerin temel odak noktası olması öncelikler arasında olmalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yerel kalkınma, bir ülkenin arzu edilen gelişim düzeylerine erişebilmesi ve sağlıklı bir büyüme seyri gösterebilmesi için önem arz eden başat faktörler arasında görülmektedir. Yerel kalkınmanın da istenen düzeyde gerçekleştirilebilmesi için bu konuda engel teşkil eden alanlarda köklü değişim ve dönüşümlere ihtiyaç olduğu aşikârdır. Bahsedilen köklü değişim ve dönüşüm noktasında karşımıza çıkan önemli başlıklardan birinin de inovasyon olduğu dünya kamuoyunda kabul görmüş bir gerçektir. İnovatif girişimler sayesinde geleneksel yöntem ve metotlardan kaynaklanan verimsizlik büyük ölçüde azalacaktır. Bu yolla daha az girdi ile daha çok çıktının elde edilmesi sağlanacaktır.

Ayrıca yukarıdaki paragraf bağlamında ele alınan yerel kalkınmanın gerçekleştirilebilmesinin önünde engel olarak duran inşaat temelli, Ar-Ge çalışmalarından yoksun, dışarıdan sağlanan sıcak paraya dayalı ve daha birçok örnekleriyle görebileceğimiz sorun alanlarının terk edilmesi gereği su götürmez bir gerçektir. Çalışmada geniş bir şekilde yer verildiği üzere inovasyon konusunda gerekli altyapı ve yatırım çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bunlarla beraber sürdürülebilir kalkınma olgusu göz önünde bulundurulmalı ve yerel kalkınmaya katkı sağlayacak inovatif girişimlerin insan ve doğa ile uyumuna özen gösterilmelidir. Böylelikle sağlıklı bir yerel kalkınmadan söz etmek mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

Arı, F. (2018),“Yönetişimin Uygulanabilirliğinin Üniversite Personeli Açısından Ölçümü: Bingöl Üniversitesi Örneği”, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, s.8.

Baydar, B. ve Sakız, S. (2016), Bilgi Toplumu Bilgi Ekonomisi İnovasyon ve Türkiye, A. S. Döner ve A. Akyüz. (Ed). Bilgi Çağında İnovasyon, Derin Yayınları, İstanbul, s.91.

Büyükuslu, A. R. (2015), İnovasyon ve Girişimcilik: Ekonomisi ve Yönetimi, Derin Yayınları, İstanbul, s.111-116.

Dabson, B. (2007), Entrepreneurship as Rural Economic Development Policy: A Changing Paradigm, N, Walzer. (ed). Entrepreneurship and local Economic Development, Lexington Books, USA, s.21-37.

Darıcı, B. (2007), “Yerel Kalkınma’da Küresel Yaklaşımlar ve Türkiye’nin Konumu”, Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı.

Dilber, S. (2015), İnovasyon: Türkiye’nin Bilim, Teknoloji ve İnovasyon Politikaları Nereye..., Semih Ofset Matbaacılık, Ankara, s.19-213.

Dinler Sakaryalı, A. M. (2016), İnovasyon, Ekin Yayınevi, Bursa, s.2-62.

Edquist, C. ve Diğerleri. (2001), Innovation and Employment: Process versus Product Innovation, Edward Elgar Publishing, Cheltenham- UK, s.13.

Elvan, L. (2002), Bölgesel Gelişme Ve Bölgeler Arası Gelişmişlik Farkları. S. Sayan. (Ed). Yerel Ekonomilerin Sürdürülebilir Kalkınması ve Çanakkale Örneği, İmaj Yayınevi, Ankara, s. 93-113.

Kaya, E. Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşım: Yerel Kalkınma Yönetimi, (2. Baskı), <http://erolkaya.com/wp-content/uploads/kitaplar/yerel-kalkinma-yonetimi.pdf>, (ET:18.03.2019).

Keleş, R., Hamamcı C. ve Çoban A. (2015), Çevre Politikası, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, s.331-332.

Kuhlmann, S. and Others. (2010), A Systemic Perspective: The Innovation Policy Dance. S. Kuhlmann, P. Shapira and R. Smits. (Ed). The Theory and Practice of Innovation Policy: An International Research Handbook, Edward Elgar Publishing, Cheltenham- UK, s.3.

OECD/Avrupa Birliği (2005), Oslo Kılavuzu: Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler, Üçüncü Baskı, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Avrupa Birliği İstatistik Ofisi, Ankara, s.49-55.

Osborne, S. P., & Brown, L. (2011), “Innovation, public policy and public services delivery in the UK: The Word that would be king?”, Public Administration; 89(4), s.1335-1350.

Ökmen, M. (2010), Mekân-Ekosistem-Çevre-Ekoloji-Çevre Bilim: Kavramsal Tartışma. U. Yıldırım. (Ed). Çevre Sorunları Üzerine Güncel Yazılar, Lisans Yayınları, İstanbul, s.11-46.

Özgül, M. Y. ve Şelli, F. (2004), “GAP Bölgesi’nde Ortaklıklar Deneyimi”, Yerel Kalkınma İçin Ortaklıklar Bildiri Kitabı, İstanbul, s.82.

Parlak, B. (2011),Kamu Yönetimi Sözlüğü, MKM Yayıncılık, Bursa, s.419.

Parlak, B. ve Arı F. (2020),“Üniversite Personeli Perspektifinden Yönetişimin Uygulanabilirliğinin Ölçümü: Bingöl Üniversitesi”, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi; 19: s.207-234.

Parlak, B. ve Ökmen, M. (2016), Türkiye’de ve Dünya’da Yerel Yönetimler Teori ve Uygulama, Ekin Yayınevi, Bursa, s.69.